

Perhekeskustoiminta Kittilässä

Koululk 15.06.2022 § 55

(Lisätietoja: sivistystoimenjohtaja puh. 040 705 7486)

Perhekeskus on lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia ja terveyttä edistävä sekä varhaista matalan kynnyksen ennaltaehkäisevää tukea, hoitoa ja kuntoutusta tarjoava monialainen palveluverkosto, joka sovittaa yhteen lapsiperheiden palveluja.

Perhekeskuksen palveluverkoston rooli korostuu, kun sosiaali- ja terveyspalvelut siirtyvät hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta. Hyvinvointialueilla tulee olemaan velvollisuus sovittaa yhteen sosiaali- ja terveyskeskusten ja perhekeskusten tarjoamat terveydenhuoltolain (1326/2010), sosiaalihuoltolain (1301/2014) ja valtioneuvoston asetuksen (338/2011) mukaiset palvelut. Tarkoituksena on, että perhekeskuksia kehitetään osana tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskuksia. (HE 241/2020vp sisältyvä vaikutusarviointi). Perhekeskusten kehittämistyö hyvinvointialueilla kytkeytyy tiiviisti kuntien ja jatkossa myös hyvinvointialueiden velvoitteeseen edistää väestön hyvinvointia ja terveyttä (laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä §:t 6 ja 7).

Perhekeskustoimintamalli

Perhekeskukset pohjautuvat ja niitä kehitetään THL:n koordinoiman valtakunnallisen perhekeskustoimintamallin avulla. Toimintamalli on kehitetty yhdessä maakunnallisten hankkeiden ja kansallisten toimijoiden kesken Lapsi- ja perhepalvelujen muutosohjelmassa 2016-2018.

Toimintamallin mukaisesti perhekeskuksessa sovitetaan yhteen lapsiperheiden sosiaali- ja terveyspalvelut, sivistyspalvelut, kuntien toimet hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi sekä järjestöjen ja seurakuntien toiminta perheitä hyödyttäväksi toimivaksi kokonaisuudeksi. Käytännön toiminta suunnitellaan alueellisesti ja paikallisesti yhdessä kuntien muiden palvelujen sekä järjestöjen ja seurakuntien kanssa.

Perhekeskustoimintamallin tarkoitus on yhtenäistää perhekeskuksen määrittelyä ja kehittämistyötä hyvinvointialueilla, turvata lasten ja perheiden yhdenvertaisuuden toteutuminen eri puolilla maata, varmistaa perhekeskustoiminnan tavoitteiden toteutuminen ja tarjota kehys arvioinnille. Jokainen perhekeskus rakentuu kuitenkin paikallisesti ja toimintaa voi siten järjestää ja rakentaa monin eri tavoin.

Perhekeskuksen toiminta ja palvelut

Perhekeskuksen palvelut toimivat verkostomaisesti. Perhekeskustyön keskeisiä periaatteita ovat THL:n mukaan lapsi-, nuori- ja perhelähtöisyys, painotuksen siirtäminen ehkäisevään ja ennakoivaan työhön, monialaisuus sekä kustannustehokkuus.

Perhekeskuksen palveluja voidaan tarjota palvelunantajien toimipisteissä koottuina perhekeskusrakennukseen tai toimia seinättömästi, esimerkiksi tuomalla palvelut asiakkaan kotiin, varhaiskasvatuksen toimipaikkaan, kouluun tai sähköisinä palveluina. Lapsiperheille suunnattujen sosiaali- ja terveysten palvelujen osalta perhekeskukset toimivat osana sosiaali- ja terveysten keskusta.

Lisätietoa perhekeskuksesta THL:n sivuilla

<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/perhekeskus>

Kittilän perhekeskus

Lapissa perhekeskus toimii tällä hetkellä Sodankylässä, Rovaniemellä ja Simossa. Kehittämistyö on Posken (Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus) tuella käynnissä 11 kunnassa. Poske tukee kehittämistyötä vastaamalla osa-aikaisen tai kokopäiväisen perhekeskuskoordinaattorin palkkakustannuksista.

Kittilässä määräaikainen 100 % perhekeskuskoordinaattori on työskennellyt varhaiskasvatuksen/sivistystoimen hallinnon alla 1.8.2021 alkaen. Perhekeskukselle ei ole talousarviossa 2022 varattu määrärahaa, vaan koordinaattorin palkkakustannuksista on vastannut 100 % Poske Tulevaisuuden sote-keskus-hankkeen kautta. Tuki on myönnetty vuoden 2022 loppuun.

Perhekeskuskoordinaattori on ollut aktiivisesti mukana Lapin perhekeskusten verkostossa, Posken kanssa tehtävässä yhteistyössä sekä valtakunnallisessa perhekeskusverkostossa. Perhekeskuskoordinaattori on koonnut ja koordinoitunut paikallista monialaista perhekeskusverkostoa kirjaamalla perhekeskuskäsikirjaan auki nykyisiä yhteistyökäytäntöjä sekä kokoamalla perheiden palveluja Kittilän perhekeskuksen facebook-sivuille sekä kunnan verkkosivuille (www.kittila.fi/lapsiperheet valikko).

Perhekeskuksen kohtaamispaikkatoimintana on talven 2021-22 aikana järjestetty perheille maksuttomana lähipalveluna Touhutreffejä kirkonkylällä ja Sirkassa. Touhutreffeille on osallistunut yhteensä n. 40 perhettä. Touhutreffejä järjestetään Kittilän perhekeskusverkoston yhteistyönä kunnan tiloissa.

Kittilässä perhekeskuksella ei siis ole omaa toimintatilaa, vaan palvelut toteutuvat seinättömästi kunnan eri toimitiloissa sekä sähköisesti. Kittilässä perhekeskus on monialainen yhteistyöverkosto, johon kuuluu noin 70 eri toimijaa. Perhekeskuskoordinaattori tuo tietoa perhekeskusverkoston toimijoille valtakunnan ja maakunnan tasolta kuukausittaisten infokirjeiden avulla. Verkostosta on koottu pienempi ydinryhmä, jossa on edustus jokaiselta toimialalta. Ydinryhmä koontui ensimmäisen kerran työpajaan joulukuussa 2021 ja jatkaa sieltä nousseiden asioiden parissa työpajoissa syksyllä 2022.

Sähköinen Pyydä apua-palvelu aloitti tammikuussa 2022. Pyydä apua! -nappi on lapsiperheille ja nuorille suunnattu matalan kynnyksen sähköinen palvelukanava kunnan verkkosivuilla ja virttu.fi-portaalissa. Nappia painamalla voi omaan tai läheisen tilanteeseen pyytää apua, kysyä neuvoa tai jättää yhteydenottopyynnön. Yhteydenottoihin vastaavat seuraavan arkipäivän aikana kunnan työntekijät lasten, nuorten ja perheiden palveluista.

Tammikuussa 2022 perhekeskukselle koottiin ohjausryhmä, jonka tarkoituksena on linjata perhekeskustoiminnan rakentamista ja toimia perhekeskuskoordinaattorin tukena. Ohjausryhmään ovat keväällä 2022 kuuluneet sivistystoimenjohtaja, perusturvajohtaja, vastaava sosiaalityöntekijä, varhaiskasvatuspäällikkö, avoterveydenhuollon osastonhoitaja ja Posken edustus.

Perhekeskuskoordinaattori on ollut mukana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman (lastensuojelulaki 12 §) laatimisprosessissa.

Sivistystoimenjohtaja:

Koululautakunta

1. merkitsee tiedoksi Kittilän perhekeskuksen tilanteen.
2. päättää nimetä edustajansa perhekeskuksen ohjausryhmään.
3. lähettää perhekeskushankkeen käsiteltäväksi kunnanhallitukseen.

Päätös:

1. Merkittiin tiedoksi.
 2. Koululautakunnan edustajaksi perhekeskuksen ohjausryhmään nimettiin Aila Moksi.
 3. Päätettiin lähettää perhekeskushanke käsiteltäväksi kunnanhallitukseen.
-